

Aron Lund

Islamiska frontens politik

Översättning av en artikelserie (i 4 delar) publicerad på *Carnegie Endowment for International Peace* (<http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/>) 14-17 januari 2014. Ingår i en serie som kallas "Syria in Crisis" (Syrien i kris).¹ Översättare: Björn Erik Rosin

Vid oklarheter se den engelska originaltexten. Denna översättning publicerad med förf. tillstånd.

Officiell logo för Islamiska fronten

Struktur och stöd

Så fort dess bildande tillkännagetts den 22 november 2013 stod det klart att Islamiska fronten skulle få stort inflytande över Syriens framtid och bli en nyckelfaktor i upproret mot Syriens president Bashar al-Assad. Den nya alliansen bildades efter flera månader av förhandlingar, där drygt ett dussin olika fraktioner tycks ha varit inblandade.

Slutligen tillkännagavs Islamiska fronten av sju av dessa organisationer, bland vilka några av de starkaste upprorsgrupperna i Syrien:

Islamiska Ahrar al-Sham-rörelsen: En hårdför islamistisk grupp med styrkor runt om i Syrien.

Suqour al-Sham-brigaderna: En stark grupp med bas i Idlibprovinsen i nordvästra Syrien.

Tawhidbrigaden: Den kanske starkaste gruppen i Aleppo.

Haqbrigaden: Utövar stort inflytande i Homs.

Ansar al-Sham-bataljonerna: Baserad i norra Latakien och Idlib.

Islamarmén: En stark grupp med rötter i östra Damaskus.

Kurdiska islamiska fronten: En sällsynt, liten gruppering av islamistiska kurder.

Inga fler grupper har anslutit sig därefter, även om en talesperson för Islamiska fronten hävdar att man håller på att ta ställning till "flera" ansökningar och en del av de sju ursprungliga grupperna har nu sugit upp nya undergrupper. Uppskattningarna av Islamiska frontens totala styrka varierar kraftigt. För några dagar sedan uppgav en representant för Islamiska fronten för mig att alliansen har kontroll över 70 000 man – en mycket hög siffra. Det finns givetvis inga möjligheter att kunna bekräfta detta.

Det finns emellertid knappast någon som ifrågasätter att Islamiska fronten är det starkaste upprorsblocket i Syrien. Efter dess bildande för knappt två månader sedan har medlemmarna av

¹ Första delen finns här: <http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=54183>

fronten spelat en viktig roll i kampen mot regimen, men man har också drabbat samman med andra upprorsgrupper.

Strider pågår i nordöstra Syrien mellan arabiska och kurdiska rebeller, där på typiskt maner en röra av enheter från Islamiska fronten, jihadistiska grupper och små lokala grupper står mot kurder från Folkets skyddsenheter (YPG), en upprorisk kurdisk milis. I nordvästra Syrien skedde en märklig historia i december när Islamiska fronten tog kontroll över förråd fyllda med militär utrustning levererad av Väst och Gulfstaterna. Några dagar senare drabbade Ahrar al-Sham och Suqour al-Sham samman med en lokal pseudoislamistisk allians med namnet Syriska revolutionärernas front, för att sedan sluta fred med den och vända vapnen mot extremistiska jihadister från Islamiska staten i Irak och Levanten (ISIL).

Internationellt stöd

På något sätt har det blivit en allmän uppfattning att Islamiska fronten är Saudiarabiens skapelse, men det finns få belägg för detta, förutom en del rapporter om att dess Islamarmégrupp drivs med saudiska pengar. Andra har noterat att Qatars utrikesminister Khaled al-Attiyah hösten 2013 varit närvarande vid möten med vad som senare skulle utgöra befälhavare inom Islamiska fronten och man pekar också på tidigare rapporter om en del av medlemsgrupperna backats upp av Qatar, som Tawhidbrigaden. Ytterligare några utmålar den turkiske premiärministern Recep Tayyip Erdogans regering som uppbackare i bakgrunden av Islamiska fronten eller några av dess medlemsenheter.

Samtidigt som Saudiarabien och Qatar har två decennier av ömsesidigt ogillande utgör deras engagemang i Syrien en förvirrande blandning av nära samarbete och öppen rivalitet. Det är svårt att reda ut innebörden av någon av dessa rapporter.

Under alla omständigheter finns få bevis för någon direkt inblandning av andra stater och det är sannolikt att medlemsgrupperna har uppbackning från många olika håll. I själva verket tycks privatkapital utgöra huvuddelen av stödet för dessa grupper, i synnerhet via donationer som slussas via salafistiska stödnätverk i Kuwait, med eller utan statlig insyn.

En nyckelfaktor i upproret

Ideologiskt och politiskt har Islamiska fronten positionerat sig mitt emellan de olika väpnade oppositionsgrupperna som backas upp av Väst och Gulfstaterna, som tillsammans brukar gå under beteckningen Fria syriska armén (FSA) och radikala jihadistiska grupper som al-Qaeda's Nusra-fronten och ISIL.

Detta ger Islamiska fronten något av en ”vågmästarroll”, i stånd att påverka upprorets förlopp genom att antingen lägga sin tyngd bakom FSA-liknande grupper eller jihadistiska ideologer. Många inom den syriska oppositionen, och även en del inom USA-administrationen, vill därför samarbeta med Islamiska fronten, trots att så många av dess uttalade mål strider mot de egna – och trots frontens försök att offentligt distansera sig från Väst.

Deras förhoppning är givetvis att en internationell koppling skulle bidra till att gynna Islamiska frontens pragmatiska sida eller att realisterna kan avskiljas från mer hårdföra islamistiska ideologer, när en förhandlingslösning nalkas. Men är sådana förhoppningar realistiska?

En paraplyorganisation

Alla försök att beskriva Islamiska frontens ideologi kompliceras av att också en del av dess medlemmar också verkar osäkra på den. Alliansen har mindre än två månader på nacken och det är mer en paraplyorganisation än en fullständig union. Medlemsgrupperna verkar fortfarande under olika ledningar och det finns ingen garanti för att de kommer att vara i stånd att samordna sin politik eller hålla meningsskiljaktigheter under kontroll. Medan några medlemmar hoppas se en djupare och mer varaktig enhet komma till stånd snart återstår detta att se.

De sju huvudgrupperna inom Islamiska fronten har alltid haft lätt skilda ideologiska profiler och samtliga har uppstått slumpmässigt under det pågående inbördeskriget i Syrien. Det innebär att frontens officiella ideologi knappast kan förväntas ha trängt in fullständigt i leden och att det måste råda avsevärda olikheter på lägre nivå, om än inom ramen för en allmän islamism.

Som en ledande salafistisk medlem av den Homsbaserade Haqbrigaden, en av de sju huvudfraktionerna inom Islamiska fronten, uttrycker det; de flesta av organisationens stridande på marknivå är ”bara konservativa muslimer, som på grund av läget dragits närmare sin religion”. Men givetvis gör ledarna inom Islamiska fronten sitt bästa för att ge bilden av en gemensam ideologisk hållning.

Ahrar al-Shams roll

Både Islamiska frontens Shariabyrå och den politiska byrån leds av medlemmar av Ahrar al-Sham, en hårdför salafistisk oppositionsgrupp, som spelat en viktig roll i skapandet av Islamiska frontens ansikte utåt. Detta är inget överraskande med tanke på den vikt Ahrar al-Sham lagt vid ideologin under hela upproret.

Men medan Ahrar al-Sham alltid varit en uttalat salafistisk grupp, som hållit sig borta från väststödda allianser och de mer strömlinjeformade oppositionsgruppernas användning av etiketten Fria syriska armén (FSA), är detta inte fallet med några andra av medlemmarna av Islamiska fronten.

Fraktioner tidigare knutna till FSA

Olika grupperingar inom Islamiska fronten – inklusive Suqour al-Sham brigaderna i Idlib, Tawhidbrigaden i Aleppo, Haqbrigaden i Homs och Islamarmén i Damaskus – har hela tiden stått under islamistisk ledning och har oförtrutet använt religiöst språkbruk. Några av deras ledare har vid något tillfälle flirtat med Muslimska brödrskapet, andra har varit engagerade salafister, men få har gjort några försök att ge uttryck för någon annan ideologi. De har förvisso varit långt mindre dogmatiska än Ahrar al-Sham eller, exempelvis, Nusrafronten, en fraktion inom al-Qaeda. Stridande på marknivå från dessa grupper inom Islamiska fronten har av reportrar och aktivister ofta framställts som ”FSA-medlemmar”, till skillnad från ideologiska salafister.

Och dessa grupper tvekade heller inte att ansluta sig till Högsta militärrådet (SMC), FSA:s kommandostruktur som leds av generallöjtnant Salim Idris. SMC, som också kallats FSA:s generalstab, bildades med stöd från Gulfstaterna i december 2012 för att utgöra ledning för de mer strömlinjeformade rebellstyrkorna. Det kopplades senare till väststödda exilpolitiker inom Nationella koalitionen för syriska revolutionära motståndsstyrkor för att utgöra det politiska organets väpnade gren.

Men när Islamiska fronten uppstod ett år senare skärpte samtliga ovan nämnda grupper kritiken av Väst och stramade öppet åt banden dit. Nu hävdar man att man inte vill ha något att göra med USA-stödda exilledare inom Nationella koalitionen eller Idris´ SMC.

Skiftande ideologiska nyanser

Den offentliga retoriken från dessa grupper inom Islamiska fronten har också ändrats med tiden, oavsett om orsaken är en uppriktig ideologisk utveckling inom deras ledningar, växande religiositet bland de delar av befolkningen som stöder dem, besvikelse över västliga löften om stöd, eller påtryckningar från salafistiska allierade och utländska finansärer – eller kanske en kombination av allt detta.

För två år sedan brukade exempelvis Suqour al-Shams ledare Ahmed Issa al-Sheikh argumentera – utifrån ett islamistiskt perspektiv – för ”en civil stat” baserad på val med fullständiga rättigheter för religiösa minoriteter och konfessionslösa. Islamisterna, sade han, borde tävla på ”idéernas torg” precis som alla andra. Men medan upproret fortskred började Abu Issa röra sig i riktning mot den hårda salafistiska flygeln av motståndet. När han nyligen utsattes för frågor om de uttalanden han

gjort 2011 tog han tillbaka dessa åsikter och bad om Guds förlåtelse för ”alla felaktigheter vi yttrat i det förgångna eller som vi kan komma att yttra i framtiden”.

Ahmed Issa al-Sheikh proklamerar bildandet av Islamiska fronten

Idag försöker ledarna för Islamiska fronten uppvisa ett enat ansikte utåt och tala med en tunga. Strax efter bildandet av fronten i november 2013 publicerade medlemmarna ett gemensamt manifest, där man ställde sig bakom Ahrar al-Shams ortodext salafistiska åsikter och avvisade både begreppet ”civil stat” och demokrati. Detta är nu den ideologi Islamiska fronten i sin helhet antagit och därmed det politiska program alla medlemsfraktioner kommer att kämpa för.

Den syrisk islamska frontens försöksvarv

Kommer denna strategi av samordnade utåtriktade budskap, parad med att medlemsgrupperna går samman i gemensamma institutioner, att bli verkningsfull för en gemensam politisk linje inom Islamiska fronten?

Det är möjligt, men en alltför brådskande politisk homogenisering kan lätt komma att omintetgöra vad som uppnåtts hittills. Det finns emellertid tidigare exempel på att denna metod varit framgångsrik. I december 2012 samlade en föregångare till dagens Ahrar al-Sham tio andra fraktioner i en allians under namnet Syrisk islamska fronten (SIF). Den upplöstes senare för att ge plats åt den nuvarande Islamiska fronten, men dess årslånga existens är lärorik.

Av de tio mindre fraktionerna inom SIF gick sju sakta men säkert upp i Ahrar al-Sham och visade därmed att enhet faktiskt kunde uppnås. Av de medlemsfraktioner inom SIF som kvarstod som separata organisationer har två – Haqbrigaden och Ansar al-Sham bataljonerna – följt med Ahrar al-Sham in i den nya Islamiska fronten. Erfarenheterna av SIF kommer säkert att vara till nytta vid sammanslagningen av fraktionerna inom Islamiska fronten.

Men dagens Islamiska front är långt större än SIF någonsin var. I december 2012 uppgav representanter för SIF att man kontrollerade kring 25 000 stridande, medan företrädare för Islamiska fronten idag uppger en siffra på 70 000 (huruvida någon av dessa siffror är trovärdig är en annan fråga). Islamiska fronten består av många enskilt starka grupper med välkända ledare, som har egna finansieringskällor, som Zahran Alloush i Islamarmén. Det finns ingen dominerande central fraktion inom Islamiska fronten, som andra kan sluta upp kring och sugas upp av, som fallet var med Ahrar al-Sham inom SIF. Och att få några av Syriens starkaste och mest ambitiösa befälhavare att i enhetens namn uppgge kontrollen över sina styrkor kommer inte att bli lätt.

Det är därför svårt att tänka sig att Islamiska fronten bara kommer att kunna upprepa erfarenheterna av SIF. För att överleva de pågående inbördes striderna på rebelsidan mot Islamiska staten i Irak och Levanten, en jihadistisk oppositionsgrupp, utan att man faller samman eller med några större

avhopp – vilket är långt ifrån säkert – måste man kanske tills vidare förbli en löst strukturerad paraplyrörelse och hoppas på att tiden ska komma med lösningen.

Förhandlingar

I politiska frågor, liksom i religiösa, har Islamiska fronten intagit en högaktig ståndpunkt. Dess företrädare säger att de bestämt motsätter sig varje fredsuppgörelse med regimen och verkar ovilliga att inleda samtal även i mindre frågor.

På frågan om möjligheterna att uppnå lokala eldupphör eller att förhandla om hjälpleveranser till civila över frontlinjerna sade en företrädare för Islamiska frontens politiska byrå till mig, att varje förslag i den riktningen kommer att bedömas ”för sig och i enlighet med folkets intressen”. Men han tillade att ”vi vägrar att sitta ner tillsammans med företrädare för den kriminella Assadregimen, eftersom detta skulle innebära förräderi mot martyrernas och offrens blod och ett godtagande av Assadregimens brott. Vi tänker inte förråda folkets tillit till oss”.

Vägran att gå med på en kompromisslösning

Islamiska fronten har inget intresse av någon kompromiss eller någon lösning inriktad på maktodelning, där Assad ingår. Man siktar på en islamistisk stat och enligt dess manifest kommer man inte att nöja sig med mindre än ett totalt sammanbrott för regimen, ”vilket innebär upplösning av och ett slut på dess legala, verkställande och juridiska auktoritet, inklusive armén och säkerhetsinstitutionerna, och ställa de av dess anhängare som ägnat sig åt att spilla oskyldigt blod inför rätta i en rättvis shariadomstol”.

En generös tolkning av Islamiska frontens manifest skulle kunna göra gällande att man inte utesluter varje form av politisk process, eftersom man är villig att använda sig av ”alla medel” i kampen för att störta Assad, ”så länge som de är [religiöst sett] legala, genomförbara och användbara”.

I artikel 10 gör manifestet preciseringen att Islamiska fronten inte kommer ”att delta i någon politisk process, som strider mot religionen eller som placerar suveräniteten någon annanstans än i den ärofulle och högste Gudens lag. Varje politisk process som inte erkänner att lagstiftning är Guds rättighet, och ingen annans, skulle strida mot religionen och därmed bli ett icke legitimt medel. Det skulle inte vara möjligt för Islamiska fronten att delta i detta, erkänna det eller förlita sig på det”.

Fullständigt avvisande av Genève II

Ingen behöver undra över vilken ”politisk process” Islamiska fronten talar om. De två senaste månaderna, efter bildandet av Fronten, har USA:s regering upprepade gånger sagt att man vill inbjuda Islamiska fronten att delta i Genève II-konferensen, ett diskussionsforum om fred i Syrien som är tänkt att inledas den 22 januari. Men det förslaget har inte blivit väl mottaget, för att uttrycka det försiktigt.

Islamiska frontens medlemsfraktioner har öppet sagt att deltagande i Genève-samtalen skulle vara lika med ”förräderi” och att medlemmar av oppositionen som beger sig till konferensen löper risk att ställas inför rätta i en revolutionär domstol. Man har också fördömt Syriens nationella koalition av revolutionära motståndstyrkor, ett av Väst uppbackat organ för rebellpolitiker i exil, som är tänkt att leda oppositionens delegation vid Genève II.

En talesperson för Tawhidbrigaden inom Islamiska fronten, en stark oppositionsgrupp baserad i Aleppo, har betecknat Genève II som ”ett försök att få regimen att leva vidare”, medan frontens politiskt ledande namn, Hassan Abboud från den hårdföra Ahrar al-Sham-fraktionen, avfärdat konferensen som ”ett redskap för manipulationer”. I en intervju med Al Jazeera English i december förklarade Abboud att han inte tillmäter denna fredsprocess den minsta legitimitet.

”Nej, absolut inte. Regimen har satt som villkor för konferensen i Genève att man inte tänker överlämna makten. Varför skulle vi då fara dit? Vad finns då att förhandla om? Med vilket mandat eller vilken auktoritet skulle någon kunna förhandla där?” ”Vad man än kommer fram till där är det bindande bara för [Nationella koalitionen]”, sade Abboud och tillade att han betraktar hela Genève II-processen ”som ett försök att få revolutionens mål att spåra ur”.

Som lök på laxen har Zahran Alloush, en mäktig salafistisk befälhavare och ledare för Islamiska frontens militära byrå, har tillkännagett att han kommer att begära att ”Frontens ledning går med på att föra upp deltagare från båda sidor i Genève II på listan över efterlysta”.

Att försöka få med ledarna för Islamiska fronten vid Genève-samtalen är en berömvärd tanke – men någon gång får man antagligen acceptera att ett nej betyder nej.

Staten

Enligt det egna manifestet vill Islamiska fronten ”upprätta en självständig stat, där Guds barmhärtiga lag råder och där de enskilda i denna stat åtnjuter rättvisa och ett värdigt liv”.

Engagemang för någon form av religiös lag är, givetvis, vardagsmat för fundamentalister. Men många inom dagens islamistiska rörelse, framför allt Muslimska brödrskapet och dess underavdelningar, hävdar att införandet av sharialagar, eller islamisk lag, måste ske gradvis genom samhälleliga reformer och allmän skolning och vara förankrat i valsegrar och en omsorgsfullt uppbyggd politisk hegemoni.

Så ser inte Islamiska fronten på det hela. Den arbetar långsiktigt i den meningen att den är för samhällligt arbete och skolning för att bidra till allmänhetens islamistiska medvetenhet, men man avvisar också tanken på att syrierna någonsin ska tillåtas rösta om huruvida man vill ha sharialagar eller hur långtgående de bör vara. Att låta folk bestämma vore, i enlighet med Islamiska frontens salafistinspirerade tolkning av Koranen, att sätta mänskliga önskemål över Guds politiska suveränitet – och det är lika med kätter.

En islamisk stat eller inget

Det kommer därför inte som någon överraskning att Islamiska fronten avvisar sekularism, som den anser innebära ”att religionen avskiljs från livet och samhället och begränsas till ritualer, sedvänjor och traditioner. Detta strider mot islam, som sköter angelägenheterna för den enskilde, samhället och staten”.

Man avvisar också föraktfullt begreppet ”civil stat” (*dawla madaniya*), som Muslimska brödrskapet och en del andra islamistiska grupper använt för att överbrygga meningsskiljaktigheterna med sekulära grupper och västliga allierade. Enligt Islamiska frontens manifest är begreppet allt för vagt och ”vilsledande”. Fronten kan inte godta några oklarheter vad gäller målet att upprätta en islamistisk stat.

Även demokrati och parlamentarism avvisas. Enligt Islamiska frontens är valsysteem ”baserade på att lagstiftning utgör en rättighet för folket via representativa institutioner”, medan inom islam ”har bara Gud rätt att döma” (Den senare meningen härrör från Koranen 12:40 och syftar här på att bara Gud kan stifta lagar.)

Teokrati med vissa motviker

Islamiska frontens politiske ledare, Hassan Abboud från Ahrar al-Sham, en viktigare salafistisk milis, hävdar att en islamistisk stat ändå skulle kunna ge garantier för ett visst mått av politisk frihet. ”Väst lider av missuppfattningar om islamister i allmänhet”, sade han till Al Jazeera English i en intervju nyligen.

Enligt den vision Abboud och hans övriga ideologer tecknar kommer en islamistisk stat i Syrien att bygga mer på institutioner än auktoritärt styre. Inget parti eller någon enskild kommer att utöva

kontroll på egen hand och det kommer att finnas lagar och domstolar för att övervaka statstjänstemännen och förhindra otillbörlig maktkoncentration.

Abboud har också sagt att kvinnor ska tillåtas studera och arbeta, så länge detta sker i enlighet med islamistisk lag. På frågan om kvinnor ska ha rätt att köra bil gapskrattade Abboud och sade att ingen i Syrien någonsin varit inne på något annat.

Ingen demokrati men visst röstförfarande

”När vi avvisar demokrati innebär det absolut inte att vi är för en auktoritär, tyrannisk, diktatorisk eller totalitär regim som avskaffar rättigheter och förtrycker folket”, sade Abboud till Al Jazeera i december. ”Vi vill snarare ha en regim baserad på konsultationer [*shoura*] och deltagande av nationen [*umma*], där den kan ha sin roll för att övervaka härskaren.”

Under ett sådant system kan det säkert förekomma omröstningar i vissa frågor, exempelvis utnämningar av tjänstemän och fördelning av resurser, så länge ingen företar sig något som utmanar eller späder ut sharialagens högsta auktoritet.

Vad Abboud tycks argumentera för, även om han förmodligen inte skulle gilla jämförelsen, är något som liknar en sunniversions av Iran: en republikansk teokrati övervakad av lärda präster och med en viss grad av politisk konkurrens inom ramen för institutioner kompatibla med sharia men i andra avseenden moderna och där politikernas roll består i att förvalta en strikt tillämpning av sharia snarare än att stifta lagar på egen hand.

Lästips, mer om Islamiska fronten (engelska):

[Say Hello to the Islamic Front](#) (artikel av Aron Lund från 22 november)